

(4)

ज्ञानदान, मरणाप्याला प्राणदान ही पुण्यकृत्ये
करणेहे व्रतच नव्हे काय? झाडून सान्या
धर्मातून ही कृत्ये पुण्यकृत्येच समजलेली आहेत
झाडात, पशूत, सापात, दगडात, मातीत ही जर देव
आहे तर मनुष्यातही तो आहेच म्हणून मनुष्याची
सेवा करणाऱ्या व्रताने कोणत्याही व्रतापेक्षा अधिक फळ
मिळालेच पाहिजे

इकाई दो

4. 'हृदयाची श्रीमंती' नामक कहानी का सारांश लिखिए। 15
5. 'तुषारांचे वैभव' नामक पाठ के आधार पर वृंदावन बाग का
वर्णन कीजिए। 15

इकाई तीन

6. कविवर्य कुसुमाग्रज के काव्य की विशेषताएँ स्पष्ट कीजिए। 15
7. संत तुकाराम के जीवन एवं कृतित्व का परिचय देते हुए उनके
अभंगों की विशेषताएँ बताइए। 15

इकाई चार

8. मराठी नाट्य साहित्य की विशेषताओं को उद्घाटित कीजिए। 15
9. मराठी कथा साहित्य का संक्षिप्त परिचय दीजिए। 15

A

(Printed Pages 4)

A-208

दक्षता प्रमाण-पत्र परीक्षा, 2015

मराठी

द्वितीय प्रश्न-पत्र

(मराठी साहित्य)

समय : तीन घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रश्न सं. 1 अनिवार्य है

इसके अतिरिक्त प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का उत्तर
दीजिए।

1. निम्नलिखित प्रश्नों के लघु उत्तर दीजिए : $4 \times 10 = 40$
(क) वर्गातील शिक्षणाशिवाय इतर कोणकोणत्या मार्गांनी साने
गुरुजीनी मुलांना शिकविले?
(ख) 'परस्पर विरोधी दोन संस्कृति मधील आपण दुवा आहोत'
ह्या म्हणण्यातून अण्णांना काय सुचवायचे आहे?
(ग) सुख आणि दुःखाबाबत संदेश देताना व्यंगचित्राचा उपयोग
कसा करून घेतला आहे?

(2)

- (घ) 'माणूस माझे नाव' नामक कविता का भाव स्पष्ट कीजिए।
(ङ) 'आनंदी पक्षी' कविता के रचयिता कौन हैं? उनकी दो काव्यगत विशेषतायें बताइए।
(च) 'बहिणी ची माया' कहानी के शीर्षक की सार्थकता स्पष्ट कीजिए।
(छ) 'ययाति' नामक उपन्यास के लेखक कौन हैं? इस कृति के लिये उन्हें कौन सा पुरस्कार मिला था?
(ज) संत ज्ञानेश्वर ने किस संप्रदाय की नींव डाली?
(झ) दलित साहित्य से क्या तात्पर्य है?
(ञ) मराठी लोक नाट्य 'तमाशा' का संक्षिप्त परिचय दीजिए।

इकाई एक

2. निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए।

- (क) जुने जाउद्या मरणालागुनि, 15
जाकुनि किंवा पुरुनी टाका,
सइत न एकाठाई ठाका,
सावध ! ऐका पुढल्या हाका
खांद्यास चला खांदा भिडवुनि।
(ख) इतरांना काय अनुभव असेल तो असो, मला
मात्र तसे वाटत नाही, याचा अर्थ मी सुखामध्ये

(3)

लोळतो आहे असा मात्र नाही, अनेक दुःखद
प्रसंगांना आजवर मला तोंड द्यावे लागले आहे
पण ते दुःख संपले आणि पुढील क्षणाचा व
सुखाचा आस्वाद घेण्यास मी सिद्ध झालो
एरवी येणाऱ्या सुखापेक्षा दुःखानंतर आलेले
सुख नक्कीच विशेष असते, तहानेच्या वेदना
अनुभवल्या म्हणजे पाण्याची खरी गोडी कळते

3. निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए।

- (क) धन्य तेचि प्राणी क्षमा ज्याचे अंगी। 15
न भंगे प्रसंगी धैर्यबळ ।।
न म्हणे कोणासी उत्तम वाईट।
महत्व वरिष्ठ नसे जेथे।।
अंतरी सबाह्य सारखे निर्मळ।
हृदय कोमळ गंगारूप।।
तुका म्हणे काया कुरवंडी तया।
ठेवीन भी पाया मस्तक हे।।
(ख) वडाची पूजा करण्याने जर देव पावतो, सापाला
दूध पाजल्याने जर देव पावतो, पर अनाथ अर्भकास
दूध पाजल्याने तो देव काय पावणार नाही?
तान्हेल्याला पाणी, तापलेल्याला छाया, अज्ञान्याला